

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ : ความขัดแย้งระหว่าง รัฐ ทุณ และท้องถิ่น ในกรณีของการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ ตั้งแต่ช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 ถึง ปัจจุบัน (พ.ศ. 2546)	1
1.1 งานศึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งรัฐ ทุณ และท้องถิ่น	2
1.2 ความขัดแย้งระหว่างรัฐ ทุณ และท้องถิ่น ในกรณีของ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	11
บทที่ 2 ลุ่มน้ำปากพนังภายใต้ความเปลี่ยนแปลง ในบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของภาคใต้ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2540)	19
2.1 ช่วงแรก : การเจริญรุ่งเรืองของการค้าข้าวบริเวณลุ่มน้ำปากพนัง และการก่อตัวของรัฐชาติสมัยใหม่ (ตั้งแต่สมัย ร.5 ถึง 2490)	20
2.1.1 ด้านการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ	21
2.1.2 ด้านอำนาจรัฐ รัฐท้องถิ่นเคยสูญเสียอำนาจให้กับ การปกครองรูปแบบใหม่ของการก่อตัวรัฐชาติ	24
2.2 ช่วงที่สอง : การขยายตัวของอำนาจรัฐชาติสู่ท้องถิ่น และการเสื่อมถอยทางเศรษฐกิจของลุ่มน้ำปากพนัง (ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ.2487) – ปัจจุบัน (พ.ศ.2546))	28
2.2.1 เศรษฐกิจภายใต้้นนโยบายรัฐ	29
2.2.2 ด้านการขยายอำนาจรัฐ การรวบอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง และการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน	32
2.2.3 การปรับตัวของท้องถิ่นภายใต้อำนาจของรัฐและ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ	34
บทที่ 3 เส้นแบ่งแห่งอำนาจ กับ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติในปัจจุบัน : กรณีศึกษาจากโครงการลุ่มน้ำปากพนัง	41
3.1 การจัดการและควบคุมน้ำ : สายน้ำที่เปลี่ยนไปภายใต้ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังฯ	43
3.1.1 ความเป็นมาและสิ่งที่กำลังเป็นไปภายใต้เส้นแบ่งเขต ระหว่างโซนน้ำจืดกับโซนน้ำเค็ม	47

	หน้า
3.1.2 ภาพแห่งฝันภายใต้โครงการระบบชลประทานน้ำเค็ม	50
3.2 กลุ่มแม่น้ำปากพนังภายใต้การปรับตัวเข้ากับธรรมชาติ	53
กับการปรับเปลี่ยนธรรมชาติภายใต้อำนาจการจัดการของรัฐ	
3.2.1 การปรับตัวเข้ากับฤดูกาล	54
3.2.2 กลุ่มคนเล็ก ๆ กับการพึ่งพิงธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลง	56
3.2.3 สิ่งแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนไป	57
3.2.4 ท่าทีของชาวบ้านกับการพัฒนา	59
บทที่ 4 ปฏิบัติการของท้องถิ่นภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับรัฐและทุน	63
ในปัจจุบัน : จากกรณีศึกษา ตำบลเกาะเพชร และตำบลท่าช่อม	
อำเภอหัวไทร จ.นครศรีธรรมราช	
4.1 ความรุ่งโรจน์และร่วงโรยของอาชีพการเลี้ยงกุ้ง	66
4.1.1 ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดการทำนากุ้ง	66
4.1.2 การปรับตัวสู่การเลี้ยงกุ้งของชาวบ้าน	70
4.1.3 ความไม่สามารถควบคุมภายใต้อาชีพการเลี้ยงกุ้ง	76
4.2 ความล่าช้าของรัฐ ความเร็วของทุน และวังวนของท้องถิ่น	80
4.3 การปรับตัวของท้องถิ่น	85
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. แผนที่ลุ่มน้ำปากพนังโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ	103
ภาคผนวก ข. แผนที่แบ่งเขตระหว่างพื้นที่น้ำจืดกับน้ำเค็ม	104
ภาคผนวก ค. แผนที่ตำบลเกาะเพชร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช	105
ภาคผนวก ง. แผนที่ตำบลท่าช่อม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช	106
ภาคผนวก จ. โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง	107
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช	
ภาคผนวก ฉ. รายชื่อบุคคลที่ทำการสัมภาษณ์	113